

tægter bleve for 1865—66 anfatte paa en saadan Maade, at dets Budget blev opgjort med en forventet Underbalance af 26,900 Rb.; for 1866—67 ventedes der en Underbalance paa samme af 12,700 Rb., der ved senere tilkomne Tillægsbevillinger forøgedes til 16,400 Rb.; for det indværende Finantsaar 1867—68 ventedes der en Underbalance af 9,400 Rb., og i det nu forelagte Lovforslag beregnes Underbalancen for Finantsaaret 1868—69 til 16,700 Rb., i 4 Aar altsaa en Underbalance af over 60,000 Rb. See vi derimod hen til, hvorledes Forholdet virkelig har stillet sig, saa viser det sig, at der i Finantsaaret 1865—66 ikke var nogen Underbalance af 26,900 Rb., men at der endog var et lille Overflud af 1,400 Rb.; for Finantsaaret 1866—67 var der ikke en Underbalance af 12,700 Rb., men en Overbalance af over 23,000 Rb., hvilket i ethvert Tilfælde giver en Difference af 36,000 Rb. For Finantsaaret 1867—68 vide vi fremdeles, at der ved den omtalte Institution ikke vil være noget Overflud, men et overordentligt betydeligt Overflud, og jeg troer, efter den Maade, hvorpaa Regnskabet føres, og Indtægterne posteres ved disse Stiftelser, endog med Sikkerhed at kunne sige, at der ligeledes i næste Finantsaar vil komme et Overflud, idet endel Indtægter beregnes efter den allerede nu satte høje Capitalstaxt. Det er altsaa klart, at den Foreskilling, at der i det lærde Skolevæsens Husholdning skulde være en stadig Underbalance, og at der derfor er Grund til ikke alene at gjøre Besparelser — thi dette skal man altid, naar det lader sig iværksætte —, men endog til meget stærke Indskrænkninger, for at undgaae et Slags Fallit, er aldeles uberettiget. Jeg skal dertil sige, at ogsaa andre Ting, navnlig forskjellige Foranstaltninger, der ere trufne, vistnok i den nærmeste Fremtid, uden Hensyn til Kornpriserne, meget betydeligt ville forøge det lærde Skolevæsens Indtægter. Jeg skal f. Ex. nævne, at Skolecontingentet er blevet forhøjet, og at den Deel af Skolepengene, der før tilfaldt Lærerne, nu er henlagt til Skolerne selv, saa at det ogsaa af denne Grund bliver vist, at en Underbalance ikke vil kunne ventes. Nu indrømmer jeg vel, at man ikke ved Fastsættelsen af Budgettet kan

gaae ud fra Kornpriser, som endnu ikke ere bekendte, og at man derfor ikke kan opgjøre noget Budget, der vil vise sig aldeles at svare til Virkeligheden. Men paa den anden Side troer jeg dog, at det er uheldigt, naar man saa ubelukkende henholder sig til de hidtil fulgte Gjennemsnitsberegninger. Det synes mig i alt Fald at ville være hensigtsmæssigt i Anmærkningerne til Finansloven ved Siden af den hidtil brugte Beregning efter 5 Aars Gjennemsnit ogsaa at gjøre en Beregning efter f. Ex. det sidste Aars virkelige Indtægt, saa at man opgjorde, hvorledes Sagen vilde stille sig i Henhold til en saadan Beregning. Der stod da to Billeder ved Siden af hinanden, af hvilke ganske vist intet var virkelig correct, begge tværtimod vare mangelfulde, men til forskjellige Sider, og de berigtigede da idetmindste tildeels hinanden gjenfjibigt. Nu holder man sig i Anmærkningerne til dette Afsnit af Finansloven saa aldeles til Gjennemsnitsberegningerne og til de tidligere opgjorte Budgetter, at jeg endogsaa troer, at man har undladt at berigtige tidligere Feilregninger, som ved en anden Fremgangsmaade kunde have været rettede. Man er saaledes i dette Finanslovsforslag, baade med Hensyn til Universitetet og med Hensyn til det lærde Skolevæsen, gaaet ud fra, at der nødvendigvis for Aaret 1867—68 vilde indtræde en Underbalance, som vilde medføre en temmelig betydelig Indskrænkning i Capitalformuen, hvis Renter derfor her i Finanslovsforslaget ere beregnet med et til Indskrænkningen svarende mindre Beløb. Men dengang det nu forelagte Finanslovsforslag blev udarbejdet og forelagt Rigsdagen — det blev jo først forelagt i December Maaned —, vidste enhver Mand i Landet, at vi vilde faae en overmaade høi Capitalstaxt, og man kunde altsaa, selv om man ikke var istand til at opføre Resultaterne i det Enkelte, dog være aldeles sikker paa, at der i Finantsaaret 1867—68 ikke vilde vise sig nogen Nedgang i Capitalformuen, men snarere en Tilvæxt, og man kunde følgerigt i det Mindste ganske roligt have optaget det Beløb af Capitalrenter, der var opført tidligere. — Om der kan gjøres Noget for at forandre Beregningsmaaden i selve Lovforslaget, skal jeg lade